

ВООБРАЖАЕМЫЕ ГРАНИЦЫ МЕЖДУ ГОРОДОМ И ДЕРЕВНЕЙ (УКРАИНСКИЙ И ЕВРЕПЕЙСКИЙ КОНТЕКСТЫ)

В статье рассматривается феномен воображаемой границы между городом и деревней на примере украинского и европейского контекстов. Процессы модернизации, охватившие Украину на протяжении всего XX вв., проявились в урбанизации и индустриализации и привели к массовой миграции сельского населения в города. Таким образом, сельская культура вошла в городское пространство, изменяя существующие воображаемые границы между сельским и городским. В результате возникло явление рурализации, то есть появление элементов сельской модели поведения, образа жизни, мировоззрения и.д. в пространстве городских повседневных взаимодействий.

Ключевые слова: модернизация, урбанизация, рурализация, воображаемая граница.

Tina Polek

IMAGINARY BORDERS BETWEEN CITY AND VILLAGE (UKRAINIAN AND EUROPEAN CONEXT)

The article deals with the phenomenon of the imaginary border between the village and the city based on the example of Ukraine and Europe. Modernization processes that gripped Ukraine throughout the twentieth century manifested themselves in urbanization and industrialization and led to mass migration of rural population to the cities. Thus, rural culture was included in the urban space, changing the existing imaginary border between rural and urban. As a result, there occurred the phenomenon of ruralization that means the integration of elements of the rural patterns of behavior, lifestyle, outlook, etc into the space of urban everyday interactions.

Keywords: modernization, urbanization, ruralization, an imaginary border.

УДК 327:061.1ЄС(5)

Тетяна Соломенна, Олеся Супрун

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ПЛАТФОРМА ФОРУМУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА: СТВОРЕННЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ

В статті представлений огляд становлення Української платформи ФГС в якості елементу громадянської участі в форматі Східного партнерства. Розглядаються напрями роботи, структура та механізми функціонування, основні завдання та роль УНП в імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Ключові слова: Україна, Європейський Союз, Східне партнерство, Форум громадянського суспільства, національні платформи.

Активне громадянське суспільство є чи не найважливішою умовою демократії в сучасному світі. В країнах Євросоюзу розвинуте громадянське суспільство виступає рушійною силою багатьох нагальних ініціатив, є активним учасником в ухваленні рішень та серйозним контролером реалізації всіх дій влади. Саме тому у східному напрямку Європейської політики сусідства (ЄПС), яка виникла ще 2004 року, однією з головних вимог ЄС було створення інституції, котра представлятиме інтереси громадянського суспільства країн-учасниць Східного партнерства (Сх П). Актуально дослідити становлення Форуму громадянського суспільства в рамках політики Сх П та значення його діяльності в імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС і посиленні демократизації українського суспільства.

Європейська політика сусідства стала відповіддю на історичне розширення ЄС 2004 року, що створило нові умови для об'єднання. «Мета ЄПС полягає у тому, щоб разом із сусідніми країнами використовувати переваги розширення, з точки зору підвищення стабільності, безпеки та добробуту. Європейська політика сусідства була розроблена для того, щоб запобігти утворенню нових розмежувальних ліній між розширеним ЄС та його сусідами і надання їм можливості брати участь у різних заходах ЄС шляхом розширення співробітництва у сфері політики, безпеки, економіки та культури» [4]. Європейська політика сусідства має два виміри співпраці за територіальною ознакою — Східне партнерство та Союз Середземномор'я.

Східне партнерство створене для шести країн, що стали сусідами ЄС після 2004 року: Азербайджану, Білорусі, Вірменії, Грузії, Молдови та України. З метою зближення цих країн з ЄС та підтримки їх зусиль щодо реформування різних галузей, зміцнення та демократизації, а також надання їм допомоги в процесах європейської інтеграції, економічної модернізації і домінування верховенства права. Східне партнерство актуалізує свою діяльність на чотирьох тематичних платформах: *демократія, належне врядування та стабільність* (democracy, good governance and stability); *економічна інтеграція та зближення з політиками ЄС* (economic integration and convergence with EU policies); *навколишнє середовище, зміна клімату та енергетична безпека* (environment, climate change and energy security); *контакти між людьми* (contacts between people).

Механізми Східного партнерства діють на двох рівнях: перший – *двосторонній*, що націлений безпосередньо на співпрацю країни учасниці СхП з представниками Євросоюзу. До результатів роботи цього рівня можна віднести підписання Угод про Асоціацію з ЄС, діяльність щодо лібералізації візового режиму, співпраця в сфері підтримки стабільності та безпеки, екологічні програми тощо. Другий – *багатосторонній*, на цьому рівні відбувається обмін досвідом між країнами-учасницями та представниками країн ЄС за пріоритетними напрямками співпраці, визначеними тематичними платформами. Цей формат складний для реалізації, дозволяє здійснювати пошук вирішення схожих проблем в різних країнах.

Наймасштабнішим органом багатосторонньої взаємодії виступають саміти Східного партнерства – зустрічі на найвищому рівні, що проходять кожні два роки. Глави держав та урядів всіх учасників цього формату, обговорюють нагальні питання, висловлюють занепокоєння та ухвалюють рішення стратегічного значення для подальшої взаємодії.

Так, перший засадничий саміт Східного Партнерства відбувся в Празі в травні 2009 року, на якому цей формат сусідства ЄС набрав офіційних ознак. Країни ЄС та члени СхП визначилися з основними напрямками діяльності, обрали пріоритетні теми для співпраці й домовилися про обов'язкове залучення громадянського суспільства всіх країн-учасниць СхП, яке інституційно оформилось в Форум громадянського суспільства (ФГС). Форум складається з представництва всіх країн – Національних платформ партнерів СхП та членів ЄС [13]. Така структура мала б забезпечити дієвий та ефективний діалог громадських організацій та владних структур для поліпшення реалізації євроінтеграційного поступу шести пострадянських республік. В рамках ФГС СхП на національному рівні створені Національні платформи ФГС СхП (НП ФГС СхП).

Впродовж 2010–2011 років відбувалося оформлення національних платформ в усіх країнах СхП. Зокрема, Вірменська НП сформувалася в березні 2010 року, Білоруська – в липні 2010 року [1; 2]. Українська платформа постала в січні 2011 року [11]. Всі шість платформ створені задля забезпечення активної участі та підсилення ролі громадянського суспільства в країнах СхП. Національні платформи функціонують за напрямками роботи Східного партнерства і мають свою структуру управління.

Українська НП ФГС СхП функціонує за такою структурою: органи управління та організації громадянського суспільства, що входять до Реєстру УНП ФГС СхП [9]. Органи управління: Національна конференція, Керівний комітет – Національний координатор та координатори Робочих груп. Національна конференція складається з представників організацій громадянського суспільства, що входять до Реєстру УНП (по одному представнику від кожної). До складу Керівного комітету входить Координатор УНП, координатори Робочих груп, а також ті учасники УНП, які є координаторами Робочих груп ФГС СхП (на час їхньої каденції).

Національний координатор представляє УНП у Керівному комітеті ФГС СхП та бере участь у його роботі, обирається строком на один рік, на даний момент Національним координатором УНП ФГС СхП є Геннадій Максак [14]. Координатори Робочих груп обираються зі складу номінованих учасників певної групи строком на один рік під час щорічного засідання цієї Робочої групи.

Українська платформа ФГС СхП забезпечує можливість участі організацій громадянського суспільства у формуванні та реалізації євроінтеграційного поступу нашої держави. Одним з основних завдань Національної платформи є моніторинг та контроль дій влади на шляху реформування, відстоювання точки зору громадськості, налагодження більш активного діалогу з владою. Дослідження та аналітична оцінка ситуації та різних проблем у всіх п'яти напрямках роботи, що здійснюються робочими групами. Ставлення та оцінки УНП оформлюється та надсилається до керівництва України, Європейського Союзу та організацій громадянського суспільства країн Східного партнерства у формі Позиційних документів та Заяв.

Позиційним документом УНП називається аналітичне резюме, підготоване експертами Платформи та прийняте її учасниками щодо певної події чи рішення, важливої з точки зору реалізації політики Східного партнерства, а також впровадження та виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Прикладом позиційного документу можна назвати «Позиційний документ щодо

законопроектів про вищу освіту», в якому РГ4 «Контакти між людьми» УНП ФГС Сх П висловлює позицію та рекомендацію щодо розробки закону про вищу освіту на основі законопроекту №1187-2, аргументуючи ключові моменти, що сприятимуть ефективному реформуванню вищої освіти в Україні [6].

В Заявах Українська платформа висловлює консолідовану позицію її учасників, з метою привернути увагу керівництва України, Євросоюзу та широкої громадськості до конкретних проблем та можливих шляхів їх вирішення, або підтримки певних дій чи політик [7]. На прикладі «Заяви Національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного Партнерства щодо реформи державного управління в Україні» можна продемонструвати оцінку українських громадських організацій цього питання. Зокрема, в ній йдеться про те, що «існуюча система органів державного управління є неефективною, вимагає від народних депутатів негайного ухвалення проекту Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» [3].

Українська платформа ФГС Сх П об'єднує більше 200 організацій громадянського суспільства, котрі окрім здійснення власних програмних цілей, активно співпрацюють в п'яти робочих групах, реалізуючи політику Сх П. Найбільшу кількість організацій громадянського суспільства об'єднує робоча група 1 (РГ1) близько 70 організацій, котрі співпрацюють у напрямку здійснення демократії, захисту прав людини, актуалізують гендерну політику та права жінок, зокрема, «Інформаційно-консультативний жіночий центр», «ГО Центр «Жіночі перспективи», «Жіночий консорціум України» та ін. Роботу з приводу моніторингу та аналітичних висновків здійснюють Академія стратегічних досліджень, Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД), Українська асоціація оцінювання, Український незалежний центр політичних досліджень та ін. [5].

Активна позиція УНП ФГС Сх П мала вплив на підписання Угоди про Асоціацію в 2014 році та бере активну участь в її втіленні, зокрема через створення на своїй основі – Платформи громадянського суспільства (ПГС), яка є складовою механізму імплементації УА разом з Радою Асоціації, Комітетом Асоціації, що передбачено текстом УА [10]. Платформа громадянського суспільства є елементом двосторонніх органів, які забезпечують виконання домовленостей. Так, Українська сторона Платформи громадянського суспільства (УС ПГС), була сформована на основі УНП ФГС Сх П, тобто багато організацій громадянського суспільства України взяли на себе зобов'язання моніторингу ситуації щодо проведення реформ, виконання взятих владою обіцянок, реалізації Порядку денного асоціації (план втілення статей документу в життя), аналітичного дослідження та надання рекомендацій для досягнення євроінтеграційних цілей України [12].

Зараз УНП ФГС Сх П та Українська сторона ПГС активно співпрацюють, в одному з наймасштабніших проектів – «Громадська Синергія» (липень 2016 – липень 2019). Проект створений для посилення ролі громадськості в реалізації євроінтеграційних реформ. Ним передбачено допомогу ЄС та Міжнародного фонду Відродження фінансування, отримання позитивних практик, досвіду координації громадянського суспільства з органами влади, посилення активності та відповідальності всіх членів українського суспільства та влади за взятий курс на співпрацю з ЄС [7].

Однією з останніх подій проекту «Громадська Синергія» став конкурс «Громадська синергія: посилення участі громадськості в євроінтеграційних реформах». У рамках конкурсу було розглянуто 62 проектні пропозиції. Розгляд проектів здійснювався Експертною радою Європейської програмної ініціативи, яка вирішила підтримати 15 пропозицій [8].

Активність громадянського суспільства України має стати двигуном проведення необхідних реформ в державі. Це чи не найбільший гарант прискорення імплементації взятих Україною зобов'язань, бо відповідальні, освічені громадяни, гідна виконуючи свою роботу мають вимагати ефективної діяльності від політиків. Євросоюз прагне щоб суспільства країн-учасниць Східного партнерства усвідомили свою значущість, що саме громадяни мають бути рушійною силою змін, ставши найефективнішим внутрішнім контролером дій влади на шляху євроінтеграційних перетворень своїх країн.

Джерела та література:

1. Білоруська Національна Платформа Форуму Громадянського суспільства Східного Партнерства. Офіційний сайт [Електронний ресурс] – Режим доступу: – <http://eng.npbelarus.info>
2. Вірменська Національна Платформа Форуму Громадянського суспільства Східного Партнерства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eaparmenianews.wordpress.com>
3. Заява Національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного Партнерства щодо реформи державного управління в Україні [Електронний ресурс] // Українська Національна Платформа – Режим доступу: <http://eap-csf.org.ua/wp-content/uploads/2016/09/Statement-of-National-Platform-on-PAR-2016.pdf>

4. Комюніке комісії Європейська політика сусідства Стратегія [Електронний ресурс] // Комісія Європейських Співтовариств – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/document/236097915/StartegyEPS.pdf>

5. Організації-учасниці Національної платформи [Електронний ресурс] / / Українська національна платформа Форуму громадянського суспільства Східного партнерства. – Режим доступу : <http://eap-csf.org.ua/organizatsiyi-uchasnitsi-natsionalnoyi-platforni/>

6. Позиційний документ щодо законопроектів про вищу освіту [Електронний ресурс] // Українська Національна Платформа – режим доступу: <http://eap-csf.org.ua/pozitsiyinyi-dokument-shhodo-zakonoproektiv-pro-vishhu-osvitu/>

7. Проект «Громадська Синергія» [Електронний ресурс] // Міжнародний фонд Відродження. – Режим доступу: – <http://www.irf.ua/programs/eu/civicsynergy/>

8. Результати конкурсу «Громадська синергія: посилення участі громадськості в євроінтеграційних реформах» [Електронний ресурс] // Міжнародний фонд Відродження – Режим доступу: http://www.irf.ua/allevnts/news/results_civic_syneregy_2017/

9. Статут Української національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства [Електронний ресурс] // Українська Національна Платформа – Режим доступу: <http://eap-csf.org.ua/natsionalna-platforna/statut-unp-fgs-shp/>

10. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами з іншої [Електронний ресурс] // Урядовий портал. – Режим доступу: [http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_\(body\).pdf](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_(body).pdf)

11. Українська національна платформа Форуму громадянського суспільства Східного партнерства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eap-csf.org.ua>

12. Українська сторона Платформи громадянського суспільства / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eu-ua-csp.org.ua/#>

13. Форум громадянського суспільства Східного партнерства / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eap-csf.eu>

14. Члени Керівного комітету Української національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства [Електронний ресурс] // Українська національна платформа – Режим доступу: <http://eap-csf.org.ua/natsionalna-platforna/sklad-kerivnogo-komitetu/>

Татьяна Соломенная, Олеся Супрун

**УКРАИНСКАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ ПЛАТФОРМА ФОРУМА ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА
ВОСТОЧНОГО ПАРТНЕРСТВА: СОЗДАНИЕ И ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ**

В статье представлен обзор становления Украинской платформы как элемента общественного участия в формате Восточного партнерства. Рассмотрены направления работы, структура и механизмы функционирования, основные задачи и роль УНП в имплементации Соглашения об ассоциации между Украиной и ЕС.

Ключевые слова: Украина, Европейский Союз, Восточное партнерство, Форум гражданского общества, национальные платформы

Tetiana Solomenna, Olesia Suprun

**UKRAINIAN NATIONAL PLATFORM OF THE EASTERN PARTNERSHIP CIVIL
SOCIETY FORUM: CREATION AND OPERATION**

The article presents an overview of the formation of the Ukrainian platform as an element of public participation in the format of the Eastern Partnership. The directions of work, the structure and mechanisms of functioning, the main tasks and the role of the UNP in the implementation of the Agreement, both associations between Ukraine and the EU are considered.

Keywords: Ukraine, European Union, Eastern Partnership, Civil Society Forum, national platforms